

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«ОБ'ЄМНО-ПРОСТОРОВА ПЛАСТИКА»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»
Спеціальність 014 «Середня освіта»
Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 3
від «1» грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Об'ємно-просторова пластика
Викладач (-і)	Юсипчук Юрій Володимирович
Контактний телефон Викладача	+380679875624
E-mail викладача	yurii.yusypchuk@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн /онлайн
Обсяг освітнього компонента	9 кредитів ЄКТС, 270 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?
Консультації	Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Зміст навчання основ об'ємно-просторової пластики забезпечується освітньою програмою підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Спеціальність 014. 12 – Середня освіта (Образотворче мистецтво). У навчальному плані об'ємно-просторова пластика належить до циклу освітніх компонентів вільного вибору студента і має вагомий освітньо-виховний вплив на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва, розвиток його креативних здібностей і займає важливе місце в процесі художньо-педагогічної підготовки фахівців для закладів загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладів культури, освіти та закладів вищої освіти.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Метою курсу є базова підготовка майбутнього спеціаліста до теоретичного та практичного застосування знань з об'ємно-просторової пластики, знайомство з закономірностями та видами об'ємно-просторових форм, а також методика послідовного її вивчення; формування у студентів системи професійних умінь і навичок створювати об'ємно-просторові форми в різних техніках з використанням різних матеріалів; розвивати творчі здібності та підготувати студентів до професійної роботи в закладах загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладах культури, освіти та закладах вищої освіти.</p> <p>Основними цілями є: забезпечення тісного зв'язку між теоретичними та практичними заняттями студентів; формування у майбутніх фахівців системи професійних знань та умінь з об'ємно-просторової пластики. Вивчення освітнього компонента «Об'ємно-просторова пластика» виховує у студентів працьовитість, відповідальність до виконання завдань, дисциплінованість, самостійність.</p> <p>В результаті вивчення освітнього компонента студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • науково-практичні та практичні основи побудови об'ємно-просторових форм; • основні поняття та терміни з об'ємно-просторової пластики; • об'єктивні властивості та основні закономірності побудови об'ємно-просторових форм; • методи формоутворення елементів форми; • види об'ємно-просторової пластики; • внесок відомих теоретиків та практиків зарубіжного та українського мистецтва; <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • творчо апробувати основні методи об'ємно-просторової пластики; • застосовувати засоби формоутворення, стилізувати і створювати декоративні вироби в довершеному художньому образі; • організувати архітектоніку площинних і об'ємних форм; • методично й творчо використовувати закономірності кольорознавства в роботі з папером та тканиною, асоційоване відображення кольору; 	

- перетворювати площинні композиції на об'ємно-просторові;
- на високому мистецтвознавчому рівні аналізувати методи та види об'ємно-просторової пластики;
- застосовувати сучасні методи викладання об'ємно-просторової пластики як творчої діяльності в навчальних закладах;
- критично аналізувати нові тенденції розвитку сучасного мистецтва

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти.

Загальні компетентності.

ЗК 1. Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ в освітній галузі.

ЗК 6. Здатність до критичного аналізу і оцінки сучасних мистецьких та педагогічних явищ, продукування нових ідей в процесі вирішення практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем.

Фахові компетентності

ФК 1. Здатність використовувати інноваційні педагогічні технології навчання в процесі викладання образотворчих дисциплін; застосовувати засоби викладання, методи, прийоми, відповідно меті та змісту навчання образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладах культури, а також в закладах вищої освіти; здійснювати контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів та ЗВО з образотворчого мистецтва.

ФК 5. Здатність формувати в учнів і ЗВО уміння користуватися мовою образотворчого мистецтва, виконувати передбачені навчальними програмами завдання.

ФК 6. Здатність використовувати історичний досвід та досягнення сучасної образотворчої освіти у власній педагогічній діяльності.

ФК 8. Здатність до розкриття ідеї та сюжету художнього твору засобами різноманітних мистецьких технік у різних видах та жанрах образотворчого мистецтва.

ФК 9. Здатність до творчості за законами краси, образного сприйняття та аналізу навколишнього; самовдосконалення творчих здібностей, естетичного смаку, естетичних потреб.

ФК 10. Здатність відображати статичні та динамічні моделі у тримірних композиціях із застосуванням традиційних і нетрадиційних матеріалів, у різноманітних жанрах; здатність до використання практичних навичок гармонійного композиційного розміщення зображення, конструктивної побудови форми у просторі.

ФК 11. Здатність володіти практичними навичками з проектування та технологій виконання творів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та дизайну; здатність використовувати базові навички комп'ютерного проектування та комп'ютерної графіки.

Програмні результати навчання

ПРН 2. Знання методики викладання образотворчих дисциплін, а також відповідних нормативних актів і документів, що регламентують організацію освітнього процесу у закладах загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладах культури та закладах вищої освіти.

ПРН 4. Знання основних закономірностей розвитку сучасного українського та зарубіжного образотворчого мистецтва, основних проблем, різних наукових поглядів на його становлення та розвиток, концепції художнього образу в українському та зарубіжному мистецтвознавстві.

ПРН 13. Уміння підбирати систему завдань для контролю і корекції знань учнів, студентів; здійснювати усний, письмовий та тестовий контроль на заняттях; вести облік результатів контролю знань, умінь та навичок.

ПРН 15. Критичний аналіз та оцінка сучасних мистецьких та педагогічних явищ, продукування нових ідей в процесі вирішення практичних завдань, комплексних та

інноваційних проблем.

ПРН 16. Візуальне та вербальне поширення ціннісних орієнтацій у суспільстві; здійснювати компетентну оцінку подій художнього життя, мистецько-педагогічної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	6		
Практична робота	84		
Самостійна робота	180		
Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	014 «Середня освіта»	1	вибірковий

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Вступна лекція. Мета та завдання курсу «Об'ємно-просторова пластика». Об'єктивні властивості об'ємно-просторової пластики.	2		20
Тема 2. Основні закономірності формотворення виробів. Проектування та макетування. Види формоутворення об'ємно-просторової пластики. Пластика поверхні у створенні художнього образу.	2		40
Тема 3. Сприймання об'ємно-просторової пластики, аналіз ознак та їх синтез. Композиційні особливості об'ємно-просторових виробів. Дизайн керамічних виробів. Конструювання та технологія виготовлення. Безпека життєдіяльності.	2		20
Тема 4. Метричний та ритмічний порядок. Співвідношення та масштабність.		6	8
Тема 5. Фронтальна поверхня об'ємної форми.		6	8
Тема 6. Графічне виявлення об'ємної форми.		6	
Тема 7. Комбінаторика формоутворення.		6	4
Тема 8. Розташування об'ємно-просторової пластики в просторі, її фактура та текстура.		6	
Тема 9. Практична робота за вибором студента. (художня кераміка, обробка деревини, ювелірне мистецтво). Замальовки та створення ескізу за власним задумом.		6	14
Тема 10. Розробка ескізу декоративної рельєфної композиції.		6	14
Тема 11. Розташування об'ємно-просторової пластики в просторі, її фактура та текстура.		6	10

Тема 12. Робота в матеріалі.		6	6
Тема 13. Виконання в матеріалі окремих етапів роботи над декоративною рельєфною композицією.		6	10
Тема 14. Виконання в матеріалі окремих етапів роботи над декоративною рельєфною композицією.		6	3
Тема 14. Пластика поверхні у створенні художнього образу.		6	8
Тема 15. Виявлення фактури, декорування виробу.		6	5
Тема 16. Дотримання поетапності виконання з врахуванням технологічних особливостей.		6	5
Тема 17. Оформлення та завершення практичної роботи.		6	5

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	<i>Вид контролю</i> – екзамен, <i>Максимальна кількість балів</i> – 100. Практичні заняття – 50 балів, Самостійна робота – 20 балів, Екзамен – 30 балів.
Вимоги до письмових робіт	В рамках навчально-виховного процесу, з метою визначення рівня знань, умінь та навичок студентів проводиться контрольна робота за матеріалами лекційного курсу. Екзамен – 30 балів, Самостійна робота – 20 балів.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 50 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен, Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчального освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними

змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво : навч. посібник. Львів.: Світ, 1992. 272с.
2. Антонович Є. А., Селівачов М.Р. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях : навч. посібник. Київ.: РНМК, 1993. 115с.
3. Будзан А. Різьба по дереву. Бойківщина: Історико-етнографічне дослідження / За ред. Ю. Гошка та ін. Київ.: Наук. думка, 1983. С. 281-284.
4. Гоберман Д. Н. Мотиви гуцульського керамічного розпису. Київ: Дух і ера, 2005.-184 с.
5. Гнатюк М. В. Образотворче і декорат.-прикл. м-во (осн. обр. грамоти): навч. посіб. Ч. І. Івано-Франківськ: Ярина, 2016. 196 с.
5. Гнатюк М. В. Образотворче і декорат.-прикл. м-во (осн. обр. грамоти): навч. посіб. Ч. І. Івано-Франківськ: Ярина, 2016. 196 с.
6. Гнатюк М. Художнє дерево в інтер'єрі народного житла. Івано-Франківськ : Плай, 2000. 146 с.
7. Гуцульські та покутські свічники-тріці : альбом. Львів.: Інститут колекціонерства укр. мистецьких пам'яток при НТШ, 2008. 376 с.
8. Домашевський М. Мистецьке різьблення по дереву. Історія Гуцульщини. Чикаго-Львів, 1995. Т. 1. С. 288.
9. Івашків Г. Декор української народної кераміки XVI – першої половини XX ст. Львів, Стрий: Укрпол, 2007. 95 с.
10. Константинович Я. Іконостас. Мистецтвознавство'01 : наук. зб. / гол. ред. М. Станкевич. Львів, 2002. С. 183-200.
11. Колупаєва А. Українські кахлі XIV – XX ст. Історія. Типологія. Іконографія. Ансамблевість. / наук. ред. М. Станкевич. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2006. 384 с., іл.
12. Костенко Т.В Основи композицій та тримірного формоутворення. Навчально-методичний посібник. – Х.: ХДАДМ, 2003. – 256 с.
13. Кречковський Л. Школа деревного промислу в Коломиї. Животоки. Коломия, 1994. С. 5-9.
14. Курилич М. Гуцульський орнамент. Київ : ЛК Мейкер, УВЦ, 2001. 122с.
15. Крутенко Н.Г. Розповіді про кераміку. Київ : Либідь, 2002. 252 с.
16. Лащук Ю. Покутська кераміка. Українське народознавство. Опішне : Українське Народознавство, 1998. 160 с., іл.
17. Легенький Ю.Г. Від ремесла до творчості : збірник / Юрій Григорович Легенький. Київ : Час,1990. 120 с.
18. Мерилін С. «Кераміка. Енциклопедія ». М .:« Арт-народник », 2012. - 192с.
19. Мотиль Р. Я. Кераміка // Енциклопедія сучасної України : у 30 т / ред. кол. І. М. Дзюба та ін.; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. Київ, 2003–2019.

20. Петрашенко В. О. Керамічне виробництво як галузь давньоруського ремесла // Енциклопедія історії України : у 10 т. ; редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України. Шаблон: Київ : Наук. думка, 2007. Т. 4
21. Нога О., Шмагало Р. Між Сходом і Заходом. Кераміка Галичини кінця XIX – початку XX ст. в контексті міжнародних зв'язків. Контакти і взаємовпливи. Львів : 1994. 120 с.
22. Одрехівський Р. Сакральна різьба по дереву в Галичині XIX – першої половини XX століть. Львів, 2006. 287 с.
23. Отроценко, К. Бунятян, Р. В. Терпиловський /за ред. Л. Л. Залізняка. Київ.: Либідь, 2005. 504 с.
24. Романів О. Гуцульські та покутські різьблені свічники-трійці XIX – перша пол. XX ст. Записки НТШ. Т.СС XXX. Львів, 1995. С.150-182., іл.
25. Станкевич М. Українське художнє дерево XVI-XX ст. Львів, 2002. 480с.
26. Степовик Д. Скульптор Михайло Черешньовський. Життя і творчість. Київ.: вид-во імені Олени Теліги, 2000. 224 с.
27. Степовик Д. Ангельські чини родини Дем'янчуків. Культура і життя. 2007. – 7 лютого. – С.4.
28. Таранушенко С. Український іконостаc. Записки НТШ. Том ССXXVII. Львів, 1994. С.140-170.
29. Тимків Б. Галич мистецький : збірник наук. праць Української академії мистецтв / редкол. А.Чебикін та ін. – Київ, 1999. С. 39-45.
30. Тимків Б. Давньогалицькі художні ремесла XII-XV ст. Народне мистецтво. №1-2. 2002. С. 56-58.
31. Тимків Б. Мистецтво лемківського різьблення в Україні. Вісник Прикарпатського університету. Вип.1. Івано-Франківськ : Плай, 1999. С. 14-23.
32. Тимків Б. Мистецтво України та діаспори: дерево різьба сакральна й ужиткова. 2-е вид., переробл. і доповнене. Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2012. 316 с., 544 іл.
33. Тимків Б. Сакральна дереворізьба та ікономалярство у творчості сучасних майстрів. Художня культура. Актуальні проблеми: наук. вісник. Інститут проблем сучасного мистецтва АМ України/ редкол.: О.Федорук (голова), В.Сидоренко (гол.ред.), І. Безгін та ін. Київ : ФЕНІКС, 2007. Вип. 4. С. 603-608., іл.
34. Тищенко О. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XIII-XVIII ст.): навч. посібник. Київ : Либідь, 1992. 192 с.
35. Ханко В. Класичне різьбярство Полтавщини. Традиції і сучасність. Образотворче мистецтво, 1991. №4. С. 16-18.
36. Шмагало Р. До історії Коломийської деревообробної школи. Вісник Львів. академії мистецтв. Львів, 1997. С. 50-55.
37. Шмагало Р. Історичний розвиток деревообробної школи у Станіславові (1883-1920) і сучасна художня освіта. Діалог культур: Україна у світовому контексті : збірник наук. праць. Львів: Світ, 2000. Вип. 5. С. 189-190.
38. Юсипчук Ю. Василь Девдюк – майстер гуцульського різьблення та металірства: монографія. Івано-Франківськ : Місто-НВ, 2016. 200 с.

Викладач: Юсипчук Юрій Володимирович,
доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну